

Holger Marcher
Høvængevej 10
4894 Øster Ulslev

MILJØGODKENDELSE

06. APRIL 2017

Guldborgsund kommune har den 9. december 2016 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrholdet på ejendommen Høvængevej 10, 4894 Øster Ulslev.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

Udvidelse af svineproduktionen fra 15.000 smågrise og 14.450 slagtesvin til 50.000 smågrise (7,0 til 31 kg) og 8.200 slagtesvin (31 til 110 kg), svarende til en udvidelse fra 410,36 til 455,40 DE. Der sker ingen nybyggeri ved udvidelsen.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, husdyrgodkendelse.dk og har skemanr. 94.353. Det er version nr. 2 fra den 12. december 2016, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

Afgørelse

I henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte. Vilklårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøgodkendelse.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
MILJØ
PARKVEJ 37,
4800 NYKØBING F.
TLF +45 54731983
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSNR. 16/44822
SAGSBEHANDLER:
ANNETTE BRUUN HANSEN
ABH@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 6. april 2017 på kommunens hjemmeside, se [www. Guldborgsund.dk](http://www.Guldborgsund.dk) under faneblad "afgørelser".

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Miljø- og Fødevareklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, - søg efter "klageportal".

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø hvis du ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

Evt. klage skal være modtaget senest torsdag d. 4. maj 2017 inden midnat.

Evt. klage har ikke opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 900 kr. du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Med venlig hilsen

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

Kopi til:

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: sjl@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail: guldborgsund@dof.dk

Kopi til orientering

- Hanne H Østergaard, Gråkjær, E-mail: haost@graakjaer.dk

GULDBORGSUND

§12 MILJØGODKENDELSE

§ 12-MILJØGODKENDELSE TIL SVINEBESÆTTNINGEN PÅ HØVÆNGEVEJ 10, 4894 ØSTER
ULSLEV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE.....	3
1.1	Baggrund.....	3
1.2	Datablad.....	4
1.3	Resume	5
1.4	Afgørelse	6
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	Generelle forhold	7
2.2	Lokalisering og planmæssige forhold	7
2.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	7
2.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	8
2.5	Gødningsproduktion og -håndtering	10
2.6	Bedst Tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	10
2.7	Alternative løsninger og 0-alternativ	10
2.8	Egenkontrol og dokumentation	10
2.9	Husdyrbrugets ophør.....	11
2.10	Generelle bemærkninger	12
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING.....	14
3.1	Generelle forhold	14
3.2	Lokalisering og planmæssige forhold	14
3.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	17
3.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	24
3.5	Gødningsproduktion og -håndtering	30
3.6	Bat og begrænsende foranstaltninger	32
3.7	Alternative løsninger og 0-alternativ	38
3.8	Dokumentation.....	39
3.9	Husdyrbrugets ophør.....	40
3.10	Høringer	40
4	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	42
5	BILAG.....	42

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har den 9. december 2016 modtaget ansøgning fra Høvængegård v/Holger Marcher om ændring/udvidelse dyreholdet på Høvængevej 10, 4894 Øster Ulslev med CVR-nr. 7602 1317. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 94.353. Det er version 2 af ansøgningsskemaet indsendt den 12. december 2016, der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Der søges om en udvidelse af svineproduktionen fra 15.000 smågrise og 14.450 slagtesvin til 50.000 smågrise (7,0 til 31 kg) og 8.200 slagtesvin (31 til 110 kg), svarende til en udvidelse fra 410,36 til 455,40 DE.

Der er på nuværende tidspunkt en gældende miljøgodkendelse på ejendommen i henhold til kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven. Ejendommen blev miljøgodkendt første gang november 2006.

Der er ikke gennemført revurdering af den gældende miljøgodkendelse, da denne miljøgodkendelse træder i stede for.

Det er vurderet, at den ansøgte ændring/udvidelse ikke kan ske uden øget forurening. På baggrund heraf er der givet en ny samlet miljøgodkendelse til det ønskede husdyrhold, da der ikke længere er retsbeskyttelse på vilkår stillet i godkendelsen fra 2006.

I denne miljøgodkendelse er nudriften sat efter godkendelsen givet i 2006.

Folketinget vedtog den 23. februar 2017 en ny husdyrlov, som først træder i kraft den 1. august, dog træder dele af loven i kraft den 2. marts 2017. Arealdelen overgår til generel lovgivning og efter den 2. marts skal godkendelser ikke indeholde arealvilkår.

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse til svinebesætning på Høvængevej 10, 4894 Øster Ulslev.
Godkendelsen omfatter:	Svineproduktion svarende til 455,40 DE bestående af 50.000 smågrise (7,0 til 31 kg) og 8.200 slagtesvin (31 til 110 kg).
Dato ikrafttrædelse:	6. april 2017
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 7602 1317, P. nr. 1.002.478.459
CHR-nr.:	31.897
Ejendomsnummer:	376-0010557
Matr.nr. og ejerlav:	26 Ø. Ulslev By, Ø. Ulslev m.fl.
Bedriftens ejer og ansøger:	Høvængegård v/ Holger Marcher, Høvængevej 10, 4894 Øster Ulslev.
Konsulent:	Hanne Hoffmann Østergaard, Gråkjær, Fabersvej 15, 7500 Holsterbro tlf. nr. 2519 6323, E-mail: haost@graakjaer.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Forhøring af ejer og konsulent:	09.03.2017
Nabo/partshøring i perioden:	13.03.2017-04.04.2017
Godkendelsesdato:	06.04.2017
Afgørelse annonceret:	06.04.2017
Klagefrist udløber:	04.05.2017
Søgsmålsfristen udløber:	06.10.2017
Retsbeskyttelse udløber:	06.04.2025
Revurdering påbegyndes:	2025

1.3 RESUME

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

I henhold til de beregninger, der gennemføres i husdyrgodkendelse.dk, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet ikke give anledning til væsentlige gener for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at de naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1.000 m fra det pågældende staldanlæg, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der er indført BAT (Bedst tilgængelig teknologi) i relation til bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Vand- og Natura 2000-planer

Vand- og Natura2000 planerne blev vedtaget i december 2011. Vandplanerne for 2015-2021 blev vedtaget i juli 2016.

Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planer.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til om de vil kunne påvirke et vandområde eller natura 2000-område væsentligt.

BAT og IE-direktiv

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug omfatter implementering af dele af et IE-direktiv "Direktivet om industrielle emissioner m.v." fra EU. Dette vil blandt andet medføre, at der efter den 7. januar 2014 skal laves nye/supplerende vurderinger af BAT, og yderligere krav til gennemførelse og dokumentation af egenkontroller samt øvrige vurderinger. Dette krav gælder for alle såkaldte IED-husdyrbrug (bl.a. husdyrbrug med mere end 2.000 stipladser til slagtesvin) uafhængig af godkendelsestidspunktet.

Kommunen har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at implementere de nye krav jf. ændringsbekendtgørelsen, da der ikke foreligger de nødvendige retningslinjer og vejledninger. Det er således muligt, at der vil være behov for supplerende vurderinger/revurderinger af denne godkendelse, når de nye retningslinjer og vejledninger foreligger. De nye vurderinger skal være gennemført indenfor 4 år efter retningslinjerne er vedtaget.

Konklusion

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte ændring/udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Til landbrugsbedriften på Høvængevej 10, 4894 Øster Ulslev, CVR nr. 7602 1317 giver Guldborgsund Kommune hermed miljøgodkendelse til:
- en husdyrproduktion på 455,40 DE bestående af 50.000 smågrise (7,0 – 31 kg) og 8.200 slagtesvin (31 til 110 kg).
Udvidelsen sker i eksisterende stalde.

Dyreholdet på bedriften er over IED-grænsen. Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henholdt til § 12 stk. 3 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug jf. lovbkg nr. 442 af den 13. maj 2016 med senere ændringer (også kaldet husdyrloven).

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at denne godkendelse er meddelt.
4. Guldborgsund kommune skal orienteres, når dyreholdet er oppe på det maksimale tilladte niveau. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter at dyrene rent fysisk er indsat i staldene.
5. Guldborgsund kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

6. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 455,40 DE, svarende til en årlig produktion på 50.000 smågrise (7,0 – 31 kg) og 8.200 slagtesvin (31 – 110 kg).
7. Ved eventuelle fremtidig ændring af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.
8. Produktionen skal ske jævnt over året med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser.

Dyrehold og staldtype	Antal årsdyr	Stipladser	Vægtgrænser	DE
Smågrise Toklimastald Delvis spaltegulv	50.000	6.800	7,0 – 31 kg	232,64
Slagtesvin Delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv	8.200	2.050	31-110 kg	222,76
I alt	50.000 smågrise 8.200 slagtesvin			455,40

Rengøring

9. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inkl. gulve holdes tørre, samt at stalde, ventilations- og fodringsanlæg holdes rene.
10. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte.

Fodring

11. Foderblandinger til samtlige grise skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.

Energi- og vandforbrug

12. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødig støj og el-forbrug undgås.
13. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

Spildevand

14. Alt vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

15. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.
16. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast eller tilføres gyllebeholder.

Råvarer, hjælpestoffer og kemikalier

17. Smøreolier og lignende olieprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
18. Såfremt der på bedriftens arealer anvendes flydende handelsgødning skal det opbevares i tanke på fast bund med afløb til gyllebeholder eller anden beholder eller i et kar, hvor spild kan opsamles.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

19. Såfremt der efter Guldborgsund Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Eventuelle udgifter til undersøgelse påhviler ejer.

Fluer og skadedyr

20. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agrorøkologi.

21. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

22. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved udbringning af husdyrgødning eller transport af dyr.

Støj

23. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelse overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag - fredag	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A) (8 timer)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A) (1 timer)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)* (½ timer)

*Støjniveauets maksimalværdi - målt ved tidsvægtning fast - må ikke overstige 55 dB(A).

Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

24. Hvis Guldborgsund Kommune finder det nødvendigt, skal bedriften for egen regning dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan det højst pålægges bedriften at få foretaget en støjmåling/-beregning om året. Dokumentation skal sendes til Guldborgsund Kommune sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling - ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold, eller efter anden aftale med Guldborgsund Kommune.

Støv fra anlæg og maskiner

25. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens anlæg.

Lys

26. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboer ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBLING

Gødningstyper og mængder

27. Husdyrgødningen fra samtlige staldafsnit skal håndteres som gylle.

Flydende husdyrgødning

28. Opbevaringskapaciteten for husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders produktion.
29. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læsseplads med afløb til pumpesump. Før pumpning fra gyllebeholderne skal pumpesumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholderne skal læssepladsen og pumpesump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild pumpes op i gyllebeholder eller gyllevogn.
30. En eventuel læsseplads skal overholde kravene jf. Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne.
31. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.
32. Omrøring af gylle skal koncentrereres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger om året, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt og først påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
33. Flydelaget på gyllebeholderne skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderne evt. ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra den enkelte beholder flere dage i træk, skal reetableringen først ske efter endt pumpning.

2.6 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

34. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar mm. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsede foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).

2.7 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

2.8 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Dokumentation

35. Nedenfor præciseres hvilke type af dokumentation, bedriften skal præsentere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år.

Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

- Til dokumentation for, at vilkår vedrørende besætningens produktionsniveauer er overholdt, skal der opbevares effektivitetskontroller og/eller kvitteringer for indkøb og afsatte dyr.
- Til dokumentation for, at vilkår vedrørende brug af fytase er overholdt kan anvendes: foderanalyser, blandeforskrifter, faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol eller lignende.
- Til dokumentation for vilkår vedrørende affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt bortskaffelse.
- Der skal årligt uarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften.

Beredskabsplan

36. På husdyrbruget skal der forefindes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
37. Beredskabsplanen, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune, skal som minimum indeholde:
- Procedure som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med inddæmning og opsamling af spild/lækage af stoffer, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.
38. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

2.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

39. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til Guldborgsund Kommune, som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af Guldborgsund Kommune.

2.10 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, som fastlægger, at en hver ændring af drift og/eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Der er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndighed og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del, anført som kontinuitetsprincippet. Det vil sige hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimale tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving eller eksempelvis sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrud.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 14 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug § 40 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt det vil sige i 2025 og derefter mindst hvert 10. år.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 39 kan kommunen påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudset ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan kommunen nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 1324 af 15.11.2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholdere jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicin affald.
- Bekendtgørelse nr. 558 af 01.06.2011 om opbevaring mm. af døde produktionsdyr.

- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10.12.2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Ovenstående liste er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst overses.

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
06-04-2017

Mette Wolthers
Ingeniør

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

Opnåelse af godkendt produktion

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Høvængevej 10, 4894 øster Ulslev ejet af Holger Marcher. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 31.897 og ejendommen drives af ejer under CVR nr. 7602 1317. Under samme CVR-nr. drives en svinebesætning på Egehøjvej 8, 4894 Øster Ulslev.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansat på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen. Yderligere er det præciseret, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

For at lette tilsynet med, om godkendelsen udnyttes indenfor tidsfristen, er der yderligere indsat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når dyreholdet er oppe på det maksimalt tilladte niveau. Dette skal sikre, at tidsfristerne overholdes, og at der ikke sker kontinuitetsbrud i opstarten af produktionen.

Endelig er der sat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig. Begrundelsen for vilkåret er, at kommunen hurtigt skal kunne kontakte ejer og/eller driftsansvarlig i tilfælde af problemer på ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at når de stillede vilkår overholdes, er der taget højde for forudsætningerne for denne miljøgodkendelse.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

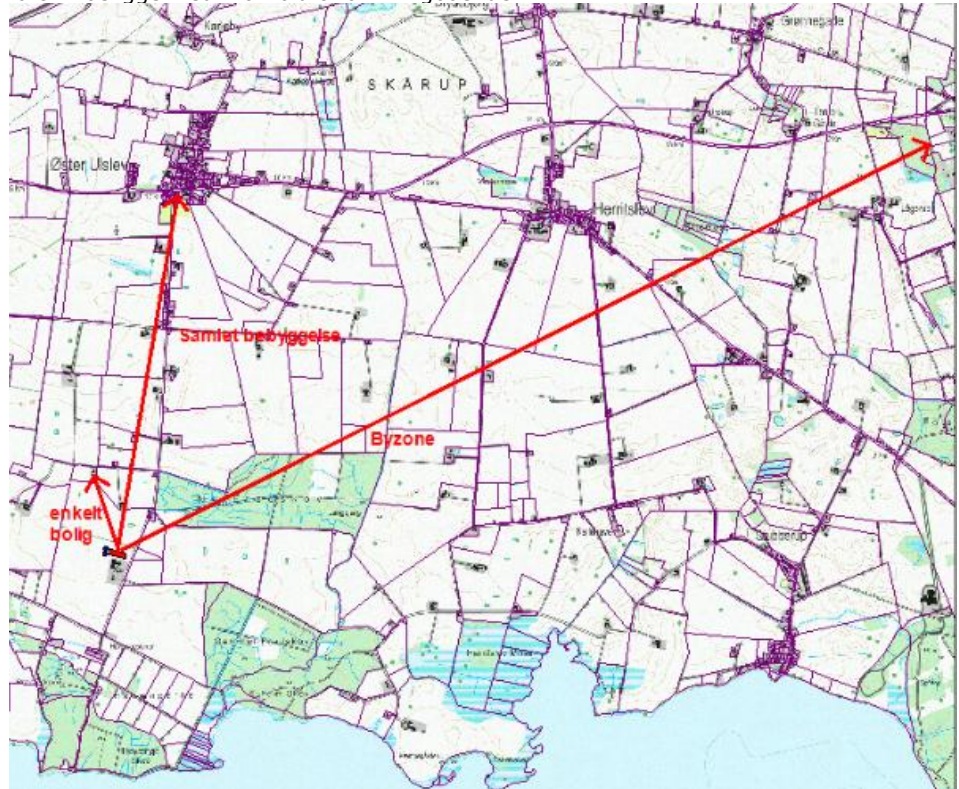
3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbruget er placeret i landzone. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Nygårdsvej 3, som ligger ca. 550 m nord for ejendommen. Korsvej 22 er nærmeste nabobeboelse, uden landbrugspligt, i område, der er at betragte som samlet bebyggelse. Korsvej 22 ligger ca. 1,6 km mod nord. Nærmeste byzoneområde er erhvervsområde ved Kettinge, som ligger ca. 6,3 km mod nord - øst.

Nedenstående kort viser placering af omkringboende i forhold til husdyrbrugets anlæg.

Kort 1: beliggenhed i forhold til omkringboende

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Afstande ift. § 6 og 8 i husdyrgodkendelsesloven.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>1000 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	>1000 meter	50 meter
Vandløb /dræn/ søer målt *	Ca. 640 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 38 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>1000 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom	>100 meter	15 meter
Skel	Ca. 300 meter	30 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	Ca. 500 meter	50 meter

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

Alle gældende afstandskrav er således overholdt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for miljøet og omkringboende, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Anlægget er placeret således at alle krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget er beliggende i kystnærhedszone, men da der ikke vil blive opført nyt byggeri, har det ingen betydning for udvidelsen af produktionen.

Anlægget ligger desuden udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, skovbyggelinjen, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder og lavbundsarealer og værdifulde kulturmiljøer. Der er således ikke behov for at dispenseres for eller stille vilkår i relation til bygge- og beskyttelseslinjer eller fredninger.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er respekteret. Den ansøgte udvidelse vurderes derfor ikke at have væsentlig påvirkning på disse.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Området omkring anlægget er et åbent og relativt fladt landbrugslandskab med spredt bebyggelse og bevoksning og skov.

Der sker ingen nybyggeri i forbindelse med udvidelsen.

Anlægget fremtræder som en samlet enhed, idet alle bygninger er opført i tilknytning til hinanden. Ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig enhed. Se bilag 1 "Beliggenhedsplan".

Der er ikke planlagt afskærmende beplantning, idet der ikke opføres ny byggeri.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ejendommen fremstår som en samlet enhed og udvidelsen får ikke betydning for de landskabelige værdier.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Anlægget er placeret i landzone i et område, som i Kommuneplan 2013-2025 er udpeget som jordbrugsområde med særlige naturværdier. Størstedelen af disse områder består af jordbrug i almindelig drift, og er generelt forbeholdt jordbrugserhvervet. Der må generelt ikke etableres anlæg, der kan forringe områdets landskabs-, natur- og kulturhistorisk værdier. Desuden ligger ejendommen indenfor et større uforstyrret landskab. Området dækker det sydlige Lolland med kystområder indenfor Hyllekrog. Et større uforstyrret landskab defineres i Kommuneplanen som et område på minimum 100 km², der er upåvirket af større tekniske anlæg med nationale og regionale funktioner.

Der foretages ingen nybyggeri i forbindelse med denne udvidelse, der vil derfor ikke ske forringelser af de ovennævnte områder.

Kulturhistoriske værdier

Anlægget ligger udenfor værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer. Ca. 1,4 km syd – øst for anlægget er Egholm Skov udpeget som særlig kulturmiljø

– type Enestegård. Kulturmiljøet vil ikke blive berørt af udvidelsen af denne bedrift.

Nærmeste fortidsminde – gravhøj, er beliggende ca. 370 m nord, øst for anlægget. Fortidsmindet vil ikke blive berørt af udvidelsen.

Naturmæssige værdier

Anlægget ligger udenfor områder med særlige lokale naturområder med indenfor jordbrugsområder med særlige naturværdier – Rødsand & Guldborgsund.

Der må generelt ikke etableres tekniske anlæg, anlægges veje eller foretages indgreb, der kan forringe området's landskabs-, natur- og kulturhistorisk værdier, mangfoldigheden af planter og dyr, deres levesteder og spredningsmuligheder, dog kan driftsmæssigt nødvendige anlæg i relation til jordbrugserhvervet tillades. Disse skal dog tilpasses beskyttelsesniveauet mest muligt.

Nærmeste område som er udpeget som økologiske forbindelse, er beliggende ca. 780 m nord, vest for anlægget.

Der sker ikke ny byggeri i forbindelse med udvidelse og derfor vil området ikke blive berørt.

Geologiske værdier

Ca. 310 m syd for anlægget ligger et større nationalt Geologisk interesseområde (kystklinerne ud til farvandet syd for Lolland). Et sådant område er prioriteret i relation til landskabelige værdier. Med udgangspunkt i at der ikke sker ny byggeri, vil udvidelsen af bedriften ikke have indflydelse på de geologiske værdier i området.

Rekreative værdier

Ca. 980 m syd for anlægget i forbindelse med Høvænge Skov ligger et størres friluftsområde. Området vil ikke blive berørt af udvidelsen på bedriften.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil ændre på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelser og lignende regionale udpegninger. Samlet vurderes det, at det konkrete projekt ikke har en landskabelig og visuel betydning for omkringboende.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Der er søgt om udvidelse af eksisterende svinehold fra 15.000 smågrise (7,2-30 kg) og 14.450 slagtesvin (30-102 kg) til 50.000 smågrise (7,0-31 kg) og 8.200 slagtesvin (31-110 kg). Omregnet i DE svarer det til en udvidelse fra 410,36 til 455,40 DE.

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel: "Sammensætning og fordeling i staldafsnit". Det er denne opdeling, der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Tabel 2. Sammensætning og fordeling i staldafsnit

Dyrehold og Type	Staldafsnit	Vægtinterval	Antal	Stipladser	DE
Smågrise		7,0 til 31 kg	50.000	6.800	232,64
Slagtesvin		31 til 110 kg	8.200	2.050	222,76
Total					455,40

Beregningerne af DE er foretaget i husdyrgodkendelse.dk, skema 94.353

Vilkårene i afsnittet om dyrehold, staldanlæg og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på at, efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Der stilles vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i. Herved fastholdes den produktion målt i antal producerede dyr, der på tidspunktet for godkendelsen kunne forventes.

Endelig er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

Fleksibilitet og udnyttelse

Der er ikke søgt om eller indbygget fleksibilitet i forhold til afvigelser/variationer i vægtintervaller eller trinvis udvidelse af produktionen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning og drift

Udvidelsen sker i eksisterende stalde.

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte.

Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Der skal anvendes overbrusning i alle stalde. Overbrusningen skal benyttes efter forskriften i Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. I staldene bliver overbrusningen brugt til nedkøling af dyrene i varme perioder, samt at styre dyrenes gødeadfærd og dermed renholde stierne.

Vandforbruget til rengøring af stalde minimeres ved at iblødsætte staldene og derefter vaske med højtryksrensere og med koldt vand.

Ved udbrud af sygdomme kan det være nødvendigt at desinficere staldene med godkendte midler i forbindelse med rengøring.

Både iblødsætning og højtryksrensning er vandbesparende, og er at betegne som BAT. Se mere i afsnit omhandlende BAT.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Samtidig sikrer renholdelse af område med foder, at skadedyr ikke opformerer og spreder sig.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Ventilation

Der er etableret temperaturstyret ventilation, som kun kører med dem styrke der er nødvendigt for at ventilere stalden.

Ventilatorerne rengøres jævnligt, hvilke sikre, at der ikke bruges unødigt energi pga. modstand fra støv og skidt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.5 Fodring

Der skal tilsættes fytase i fodret, hvilket vil reducerer den mængde fosfor, der udskilles i husdyrgødningen. I normen i ansøgningsystemet er der som udgangspunkt indregnet normtilsætning af fytase til fodret. Der er sat vilkår om fytasetilsætning og fasefodring af alle grisene, da dette er at betragte som BAT.

Der er ikke valgt andre tilpasninger i relation til fodring.

Normtallene på ansøgningstidspunktet er for smågrise/slagtesvin: 163,4/145,8 gram råprotein/FE og for fosfor 5,2/4,8 gram fosfor/FE ved et foderforbrug svarende til 2,84/1,93 FE/kg tilvækst.

Se i øvrigt afsnit omhandlende BAT for yderligere forhold omkring fodring.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene.

3.3.6 Energi- og vandforbrug

Energi

Energi anvendes primært til ventilationsanlæg, foderanlæg, varmelamper, håndtering af gylle og belysning.

Det anslås at forbruget er ca. 150.000 kWh pr. år. Herudover benyttes flisfyr til opvarmning af staldanlægget.

Der er etableret temperaturstyret ventilation, som kun kører med den styrke, der er nødvendigt for at ventilere staldene. Ved løbende reparation af ventilationsanlægget i de eksisterende stalde opsættes motorer, der er energibesparende.

Gyllepumperne kører på timer, og under opsyn, så de ikke kører unødigt og derved forbruger energi.

Der anvendes for så vidt muligt lavenergibelysning i staldene. Lyset vil være tændt efter behov.

Logistikken i forbindelse med håndtering af foder, dyr mv. er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilke minimerer energiforbruget.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår i afsnit omhandlende egenkontrol om, at energiforbruget skal følges. Ved afvigelser i de årlige opgørelser skal gøres tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug og efter behov gennemføre tiltag for at reducere forbruget.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen og i relation til BAT, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Vand anvendes primært til drikkevand og til rengøring af staldene.

Ansøger har anslået et vandforbrug på 7.000 til 7.500 m³ efter udvidelsen.

Ejendommen anvender vand fra Øster Ulslev Vandværk.

Den øgede indvinding af vand på vandværket, som følge af denne udvidelse, vurderes af kommunen at være af en størrelsesorden, så det ikke gør nogen målbar forskel i områdets indvinding.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Spild skal undgås dels for ikke at overudnytte grundvandsforekomsten og dels fordi spildet vil have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen og i relation til BAT, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion vurderet med udgangspunkt i normal. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

3.3.7 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra husdyrproduktionen omfatter vand fra overbrusning, vask af stalde og foderrekvisitter m.m., samt drikkevandsspild. Spildevandet ledes til gyllebeholder. Dette vand indgår derfor i beregning af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med gylle fra dyrene.

Der sker ingen ny byggeri og derved kommer der ikke mere overfladevand fra tagflader eller befæstede arealer.

Der er stillet vilkår om, at spildevand fra husdyrproduktionen skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelsens regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.8 Affald

Døde dyr

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. afhentningshyppighed, samt placering og indretning af afhentningspladser. Der er således ikke behov for vilkår om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr.

Døde smågrise opbevares i kølecontainer og slagtesvin opbevares på fast plads under kadaverkappe nordøst for ejendommen.

Døde dyr afhentes af DAKA og normalt indenfor 24 timer efter anmeldelse, hvis ikke der er op til weekend eller helligdag. Afhentningstidspunktet vil normalt være indenfor alm. arbejdstid.

Olie. Og kemikalieaffald (farligt affald)

Sprøjtemidler opbevares i aflåst rum uden afløb. Spildolie opbevares i tromler i lade på fast gulv. Tomme sprøjte dunke bortskaffes via privat affaldstransportør.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentation skal opbevares i 5 år.

Fast affald

Øvrigt affald skal opbevares og bortskaffes som anført i Guldborgsund Kommune Erhvervsaffaldsregulativ. Der er således ikke behov for særskilte vilkår om opbevaring og bortskaffelse af affald.

Brandbart affald bortskaffes via privat aftale

Jern/metal affald bortskaffes til produkthandler.

Øvrigt affald

Foderrester og lignende skal tilføres gyllebeholder eller alternativt opbevares på fastbund og overdækning. Der er stillet vilkår om opbevaringen. Vilkåret skal forhindre tiltrækning og opformering af skadedyr, samt mindske risikoen for lugtgener og forurening af området omkring anlægget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra ejendommen. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.9 Råvarer og hjælpestoffer (olie og kemikalier)

Guldborgsund Kommune har registreret 4 olietanke på ejendommen;

- Nedgravet olietank på 4.000 l fra 1973,
- Udendørs olietank (lade) fra 1987,
- Udendørs olietank (lade) på 1.800 l fra 1997,
- Udendørs olietank (lade) på 1.200 l fra 2004.

Der er ikke stillet særligt vilkår i forbindelse med opbevaring af fyringsolie og diesel, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen.

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Pesticider og øvrige kemikalier vil blive opbevaret i dertil indrettet kemirum. Placeringen fremgår af bilag 1: Situationsplan.

Der er ikke stillet vilkår om påfyldning af marksprøjte, samt vask af sprøjte, idet disse krav fremgår af bekendtgørelse om påfyldning og vask mv. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler. Ved eventuelle skyllinger i marken skal det naturligvis sikres, at der ikke er risiko for afløb til overfladevand.

Der er stillet vilkår om, at eventuel flydende handelsgødning skal opbevares i tanke på fast bund med afløb til gyllebeholder eller anden beholder eller i kar hvor spild kan opsamles. Disse vilkår er stillet for at minimere risikoen for forurening med flydende handelsgødning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler og stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.

3.3.10 Driftsforstyrrelser og uheld

Beskrivelse af risici

På ejendommen er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle og ved andre uheld og kritiske situationer.

Som eksempel på mulige risici, eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan nævnes følgende:

- Udslip af gylle i fbm. opbevaring og håndtering.
- Udslip af diesellole og kemikalier.
- Brand.
- Strømsvigt.

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser, uheld, eventuelle gener og/eller forurening ved uheld bør der træffes følgende forholdsregler:

- Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllen røres kun op i forbindelse med udbringning. De lovpligtige kontroller og vedligeholdelse overholdes.
- Gyllevogn har fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen. Herved minimeres mulighederne for gyllespild i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn.
- Der er lavet beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Medarbejderne er orienteret om indhold i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige oplysninger ændres (bl.a telefonnumre).

- Dieseltanke skal være hævet over jorden og placeres på plan fast underlag og hvor der er minimal risiko for påkørsel. Tankene skal udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.11 Biaktiviteter

Der forekommer ikke godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget efter udvidelsen har en samlet mindre emission af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra henholdsvis staldene og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætning, brug af teknologier og opbevaring af husdyrgødning.

Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 3. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission efter, ansøgt drift
Stalde	4.091 kg N/år
Opbevaringslagre	647 kg N/år
Samlet ammoniakemission	4.738 kg N/år
Mindre emission fra anlæg	360 kg N/år

Beregningerne er foretaget i it-systemet "www.husdyrgodkendelse.dk", skema nr. 94.353 version 2.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % gælder for nyetableringer og stalde, hvor der gennemføres godkendelsespligtige ændringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne. Beregningerne i det elektroniske ansøgningssystem viser, at kravet ved den ansøgte drift er overholdt.

3.4.1.1 Ammoniakfølsom natur

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er lavere end det fastlagte beskyttelsesniveau for den totale ammoniaktilførsel til naturområderne, vurderer kommunen, at projektet på Høvængevej 10 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområderne.

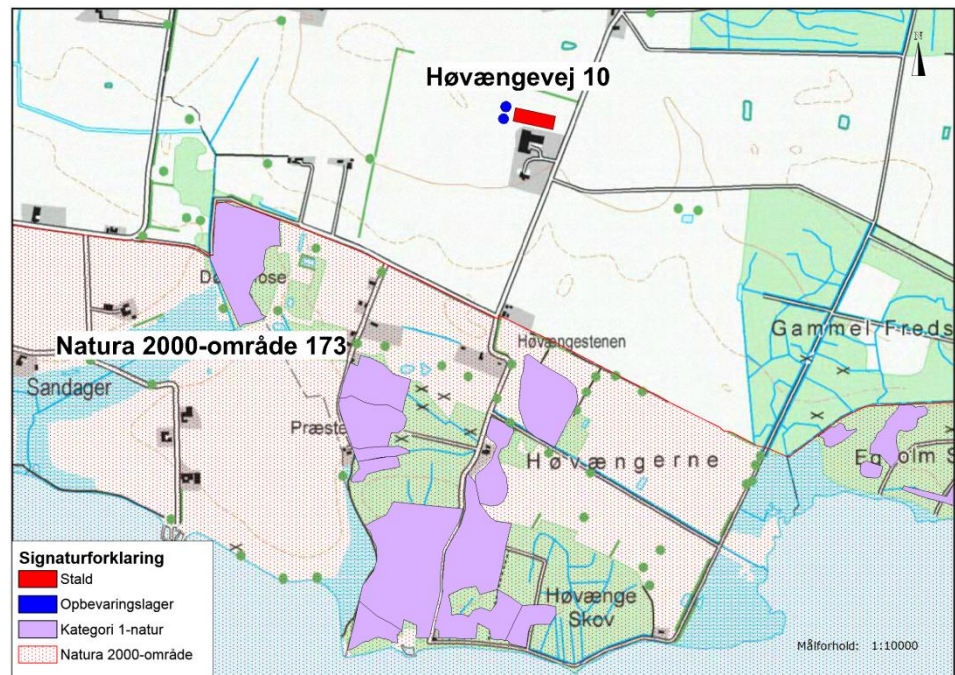
Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Høvængevej 10 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

3.4.1.2 Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Høvængevej 10 er område nr. 173, som på dette sted består af habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 83. Afstanden fra stald og lager ca. 530m til Natura 2000-området, se kort 2.

Kort 2. Beliggenheden af stald og lager i forhold til kategori 1-natur i Natura 2000-område 173

Da totalbelastningen på nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur sammen med baggrundsbelastningen ikke overstiger tålegrænsen for naturtypen rigkær, vurderer kommunen, at projektet på Høvængevej 10 ikke i sig selv påvirker naturtypen, og at kravet til naturtypen er overholdt.

Samlet vurderes det, at bevarelsesstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Høvængevej 10 beliggende udenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig

konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager. Ifølge ansøgningen er merbelastningen negativ, hvilket betyder, at der tilføres mindre kvælstof end fra den eksisterende husdyrproduktion. På denne baggrund vurderes det, at vandhullets funktion som yngle- og rastested for bilag IV-padder ikke bliver beskadiget eller ødelagt ved gennemførelse af det ansøgte projekt.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

For yderligere oplysninger om afsnittene 3.4.1.1 til 3.4.1.3 se bilag 2: naturvurdering.

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af de generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtemissionen beregnes ud fra dyretype, vægtintervaller, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stipladser), og ved hvilke vægtintervaller, der må være i stalden samtidig.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra staldene til forskellige beboelsestyper. De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Lugtgeneafstandene er beregnet ved den ansøgte udvidelse.

Tabel 4. Lugtgeneafstande

	Beregnet geneafstand (ukorrigeret)	Vægtet gennemsnits Afstand
Byzone/sommerhusområde	818 meter	Ca. 6.000 meter
Samlet bebyggelse	620 meter	Ca. 1.600 meter
Enkelt bolig	287 meter	Ca. 600 meter

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er overholdt, idet afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er større end de beregnede korrigerede geneafstande.

Geneafstanden for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig er i ansøgningsystemet angivet med udgangspunkt i "ny lugtvurderingsmodel" som den først begrænsende model.

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde. Derfor kan den aktuelle afstand til de forskellige områder godt være kortere end den beregnede geneafstand uden, at lugtgenekriterierne er overskredet.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt som den ansøgte produktion. De beregnende geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig. Staldanlægget på Høvængevej 10 ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegningerne/vurderingerne.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. De stillede vilkår om god staldhygiejne, og renholdelse af ejendommen er således en del af indsatsen for at begrænse lugten fra ejendommen. Lugt fra gyllebeholdere indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Der er derfor stillet en række vilkår, som blandt andet skal sikre en hensigtsmæssig drift, og dermed mindske risikoen for lugtgener fra gyllebeholderne.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

Kommunens vurdering

Beregningerne viser, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelser indenfor de tre områdetyper er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår og lovkrav i øvrigt, er det dog Guldborgsund Kommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive væsentligt generet af lugt fra ejendommen.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved daglig oprydning og renholdelse, så der ikke opstår forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for opformering.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Disse retningslinjer må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg

mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse. Rottebekæmpelsen består som tidligere nævnt dels af en egentlig bekæmpelse af rotter, hovedsageligt ved udlægning af gift, og dels ved opretholdes god orden og hygiejne, således at rotternes leveduligheder reduceres. Rottebekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med Bekendtgørelse om Forebyggelse og bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 696 af 26. juni 2012), samt retningslinjer fra Naturstyrelsen i øvrigt. Bekæmpelsen skal gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødegå unødige gener.

3.4.4 Transport

Arbejds kørsel til og fra produktionen sker ad Høvængevej.

Hovedparten af transporterne er sæsonbetinget; udkørsel med husdyrgødning i foråret og efterår. Disse transporter kan kun i begrænset omfang planlægges, idet de skal foregå, når vejret tilsiger det.

De øvrige transporter er derimod jævnt fordelt over året og har et omfang, der ikke forventes at give gener. En del af disse transporter kan planlægges, men en del er bestemt af transportøren og ikke af ansøger.

Transporter kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transport med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdag mellem kl. 7.00 og 18.00. Herudover kommer afvigelser ved udbringning af husdyrgødning og transport af dyr.

Antallet af transporter vil falde på grund af kapaciteten af transporterne med foder og husdyrgødning bliver forøget. Det betyder, der transporteres mere pr. transport.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboere i området.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Støj fra staldanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik samt interne og eksterne transportere til og fra ejendommen. Der vil være spidsbelastning af støj i forbindelse med ind- og udlevering af grise. Derudover vil der være almindelig støj fra den daglige pasning af grisene.

I modsætning til lugt, fluer, støv og lignende gener er der helt klare retningslinjer for måling af støj og dermed for fastsættelse af en grænseværdi for, hvornår en gene er væsentlig eller uvæsentlig. Grænseværdierne skal ikke overholdes på landbrugsarealer, men i skel til nabobeboelsernes opholdsarealer. Grænseværdierne for forskellige områdetyper fremgår af vejledning fra miljøstyrelsen nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Ved naboerne rundt om husdyrbrug er det normal praksis, at der skal fastsættes støjgrænser svarende til områdetype 3; Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne).

Ved vurdering af om anlægget vil kunne overholde støjgrænserne er der taget hensyn til anlæggets placering og afstanden til naboer.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og/eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Miljøgodkendelsen omfatter kun de støjende aktiviteter, der er direkte knyttet til husdyrproduktionen. Dvs. markdriften ikke indgår i en evt. støjmåling/-beregning, kørsel på offentlig vej indgår heller ikke. Derimod indgår kørsel med gylle, foder o.l. inde på selve husdyrbruget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende, at støjen fra anlægget uden problemer vil kunne overholde de fastsatte støjgrænser. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder samt kørsel med traktor og maskiner.

Ved fornuftig håndtering af halm og foder og forsigtig kørsel forventes der ikke at være væsentlige støvpåvirkninger udenfor ejendommen og dermed ingen væsentlige støvgener for de omkringboende.

Der vil være støv fra dyrene, normalt dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggelig management.

Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens areal. Det er Guldborgsund Kommune der i givet fald afgør om evt. gener er væsentlige eller ej.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvproblemer eller støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Der vil med den normale daglige drift ikke være arbejdsprojektør på ejendommen. Der vil ikke være lys i stalden om natten og som udgangspunkt vil der heller ikke være belysning udenfor bygningerne om natten. Det vurderes derfor, at der ikke er lysgener som følge af driften på husdyrbruget.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra normtal 2016 (Århus Universitet), og består udelukket af svinegylle. Den forventede årlige produktion er anført i nedenstående tabel:

Tabel 5. Gødningsmængder

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Produceret gylle ton
Smågrise 7,0-31 kg	50.000	Gylle	0,132	6.600
Slagtesvin 31-110 kg	8.200	Gylle	0,54	4.428
Samlet				11.028

Produceret gylle er opgivet i ton, og det antages jf. byggeblad, at 1 ton gylle svarer til 1 m³.

Den årlige produktion af kvælstof og fosfor på ejendommen ved den ansøgte produktion fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 6. Næringsindhold

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle produktion	43.375	11.464	455,40

Beregningerne i ansøgning er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at gødningen håndteres som gylle. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen

skal forelægges Guldborgsund Kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår medvirker til, at forudsætningerne for beregningerne, som ligger til grund for miljøgodkendelsen holder. Det vurderes derfor, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i staldanlægget og gyllen ledes via forbeholdere til gyllebeholdere.

Ifølge det foregående afsnit er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 11.028 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende husdyrgødning på ejendommen:

Tabel 8. Gødningsopbevaring

Opbevarings-anlæg	Byggeår / kontrol år	Overdækning	Kapacitet	Lagerandel %
Gyllebeholder	2006	Naturlig flydelag	3.500 m ³	42 %
Gyllebeholder	2014	Naturlig flydelag	3.500 m ³	42 %
Forbeholder			250 m ³	
Lejet beholder Nygårdsvej 5			1150 m ³	16 %
Samlet			8.400 m³	100 %

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen opgjort til 8.400 m³, fordelt på 2 gyllebeholdere samt forbeholder på Høvængevej 10 samt en lejet beholder på Nygårdsvej 5, 4894 Øster Ulslev. Med en årlig produktion på 11.028 m³ opnås en opbevaringskapacitet på lidt over 9 måneder. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Der er fastsat vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørende for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødning og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er det fastholdt i vilkår.

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholderne, samt til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes

gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb. Alternativt skal der være læsseplads ved gyllebeholderne. Evt. læsseplads skal udføres i henhold til Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne GR-nr. 103.11-2 fra juli 1987. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således, at også et større spild kan opsamles, hvilke der er stillet vilkår om. For at sikre, at læssepladsens opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at pumpeump tømmes for regnvand før der foretages overpumpning af gylle. Læssepladsen skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, hvor der afhentes gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der falder på pladsen ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten og sive ned.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal være opsyn med overpumpningen, for at forhindre, at der sker forurening med gylle ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

For at mindske risikoen for lugtgener er der endvidere sat vilkår om, at omrøring af gylle først må ske umiddelbart før udkørsel, samt at omrøringen skal koncentreret over så kort tid som muligt.

For gyllebeholdere med naturligt flydelag er der lovkrav om en logbog over flydelagets tilstand. Flydelaget skal min. 1 gang om måneden kontrolleres og resultatet af kontrollen skal noteres. Evt. udbedringer af flydelaget, samt omrøring og pumpning af gylle skal ligeledes noteres i logbogen.

Der er sat vilkår om at flydelaget på gyllebeholderne skal reetableres umiddelbart efter endt udbringning. Ved udbringning flere dage i træk skal udbedringen skal ske efter sidste udbringningsdag. Flydelaget kan evt. etableres med halm, letklinker eller lignende.

Der foretages ikke behandling af husdyrgødning i form af separationsanlæg, beluftning, biologisk, forsuring eller lignende på ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

3.6 BAT OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. BAT kravene er uafhængige af omgivelsernes sårbarhed. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper således ikke kravet til BAT. BAT kravene er derimod forskellige for nybyggeri, hvor moderne teknologi ofte kan implementeres forholdsvis billigt, og for eksisterende byggeri, hvor implementering af moderne teknologi kan være dyr eller ligefrem umulig.

I den aktuelle sag sker udvidelsen i eksisterende stalde.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt

3.6.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Kommunen har foretaget en konkret beregning/vurdering i forhold til det konkrete projekt med udgangspunkt i Miljøstyrelsens gældende teknologiblade for eksisterende anlæg på godkendelsestidspunktet.

Emissionsgrænseværdi jævnfør MST's vejledning

Med udgangspunkt i MST's vejledning og beregning i husdyrgodkendelse.dk, skemanr. 94.353, version 2 vil det være proportionelt at stille krav om overholdelse af det samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 5.211 kg NH₃-N pr. år.

Det er ligeledes kommunens vurdering, at det vil være proportionelt at leve op til dette emissionsgrænseniveau.

Ansøgers valg

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger ikke valgt at anvende andre teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak.

Den nedenstående tabel viser de beregnede emissionsgrænseværdier i forhold til de endelig ansøgte ammoniakemissionsværdier for stald og lager efter udvidelsen af produktionen.

Tabel 8: Samlet ammoniakemission og beregnet ammoniakemissionsgrænseværdier

	Kg NH ₃ -N
Ammoniakemissionsgrænseværdi vurderet som værende BAT kg NH ₃ -N pr. år	5.211
Samlet ammoniakemission fra stald og lager kg NH ₃ -N pr. år	4.738

Som det fremgår af ovenstående tabel leves der op til kravet om overholdelse af ammoniakemissionsgrænseværdierne og BAT.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til de valgte teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om at bedriften skal indrettes og drives som ansøgt.

Kommunens vurdering

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og at der er indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.

3.6.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

Med udgangspunkt i MST's udmeldinger har kommunen baseret fastlæggelse af grænseværdien for fosfor ud fra optimering af fosforudnyttelsen hos grisene, da denne teknik vurderes at være omkostningsneutral. Niveaue kan opnås med en kombination af fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført, som det fremgår af nedenstående.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommune lavet en vurdering af hvilke niveau af kg P pr. DE, som det vil være proportionelt for de forskellige dyregrupper at overholde.

Grænseværdi jf. MST's vejledning

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier.

Tabel 9: BAT grænseværdier for fosfor

Staldsystem	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE	
	smågrise	Slagtesvin
Drænet gulv / delvis fast gulv	29,2	22,3

I den ansøgte drift bliver grænseværdien for den maksimale mængde fosfor i husdyrgødning på:

Tabel: 10: Beregnet grænseværdi for fosfor

	Antal DE	Grænseværdi – BAT kg fosfor ab lager pr. DE	Grænseværdi – BAT-niveau kg fosfor ab lager
Smågrise	232,64	29,2	6.793
Slagtesvin	222,76	22,3	4.968

Samlet krav til overholdelse af grænseværdi for fosfor er på i alt = 11.761 kg fosfor ab lager.

Det er vurderet proportionalt, at stille krav om overholdelse af en grænseværdi for fosfor på 11.761 kg P ab lager, svarende til 25,8 kg P/DE.

I ansøgt drift er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen på 11.464 kg P ab lager, svarende til 25,2 kg P/DE jf. husdyrgodkendelse.dk, skema nr. 94.353, version 2.

Guldborgsund Kommune vurderer, at den ansøgte produktion lever op til den fastlagte grænseværdi for fosfor i relation til overholdelse af BAT.

Kommunens vurdering

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og at der er indført BAT i det omfang, det er proportionelt i det konkrete tilfælde. Brugen af fasefodring og tilsætning af fytase er fastholdt i vilkår.

3.6.3 Forbrug af vand og energi

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af den enkelte ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra MST's side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergiebelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug, at finde og reparere evt. lækager, samt at benytte drikkenipler over trug.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbruget:

Belysning

- Der anvendes for så vidt muligt energisparepære/lavenergi belysning i stalden.
- Lyset vil være tændt efter behov, når der arbejdes i staldene.

- Staldbelysningen rengøres jævnligt, så nytteværdien af belysningen er optimal.

Ventilation

- Der er etableret temperaturstyret ventilation, som kun kører med den styrke der er nødvendigt.
- Ventilatorerne rengøres jævnligt.
- Ved løbende reparation af ventilationsanlægget i de eksisterende stalde opsættes motorer, der er energibesparende.

Vandbesparende foranstaltninger

- Der foretages højtryksvask af stalde.
- Stalde sættes i blød inden vask.
- Drikkevandsnipler placeres over fodertrug, så spild undgås.
- Staldanlægget vil blive gennemgået jævnligt, så utætte rør og drikkeventiler vil blive udskiftet, så snart det opdages.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer med udgangspunkt i BREF-dokument, at det anvendes BAT indenfor dette område. Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af forbruget, og at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

3.6.4 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget, og er derfor en meget vigtig del af BAT.

Jf. MST's vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, herunder fastlægge mål for husdyrholdets næringsbehov i forhold til forventet tilvækst, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov. Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning.

Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

Medarbejdere

- Bedriftens medarbejdere vil blive uddannet løbende gennem kurser, efteruddannelse.

- Medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof.

Beredskabsplan

- Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvor forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet.
- Medarbejderne er orienteret om indhold i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Tilsyn

- Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig.
- Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.
- Affald bortskaffes, så vidt muligt til genbrug.
- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Godt landmandskab

- Bedriften drives efter retningslinjerne i "Godt landmandskab".

Dyrevelfærd

- Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge og der er 4 – 6 årlige besøg af dyrlægen, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Herudover er der diverse rådgivningsbesøg.

Der er stillet vilkår om, at bedriften skal drives som oplyst i ansøgningsmaterialet, hvorved de ovenstående hensigtserklæringer er bindende for ansøger. Derudover er der stillet en række vilkår, som allerede er omtalt i de foregående afsnit, som er med til at fastholde godt landmandskab. Det drejer sig om vilkår om renholdelse, vedligeholdelse, oplysning til medarbejderne m.m. Derudover kommer vilkår om altid at overveje BAT ved investeringer i teknologi, maskiner, inventar m.m.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet indenfor området management.

3.6.5 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for disse parametre.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse af overholdt.

Kommunens vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Guldborgsund Kommune, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

3.6.6 Opbevaring af gødning

Jævnfør BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderne skal tømmes jævnligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt, og der bør kun omrøres i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Endvidere er det BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag, der er etableret med snittet halm eller tilsvarende.

De danske byggeblade for gyllebeholdere sikre beholdernes stabilitet, tæthed og styrke. Endvidere sikrer de danske krav om beholderholderkontrol, at der er jævnligt tilsyn med beholderens tilstand. Der er endvidere lovkrav om overdækning enten med flydelag eller telt/låg.

De eksisterende beholdere vil følge de generelle regler for flydelag og logbog over flydelaget. I godkendelsen er der sat krav om, at omrøring begrænses mest muligt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der med de tidligere omtalte vilkår til indretning og drift af gyllebeholdere er sikret, at opbevaringen af gødningen lever op til BAT-kravene.

3.6.7 Samlet vurdering af BAT

Med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger er det Guldborgsund Kommunes konklusion, at bedriften vil blive drevet i overensstemmelse med princippet om BAT. Samtidig vurderer Guldborgsund Kommune, at de stillede vilkår tager hensyn til de tekniske muligheder og proportionalitetsprincippet. Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til en maksimal ammoniakemission fra stald og lager svarende til 5.211 kg NH₃-N. For fosfor er der ligeledes vurderet et proportionelt fosforniveau på 11.761 kg P svarende til ca. 25,8 kg P ab lager/DE.

Derudover er det stillet et generelt vilkår om, at tænke renere teknologi og BAT ind ved køb af ny teknologi, maskiner og inventar mm. samt ved optimering af produktionen, herunder mindre forurenende råvarer, processer og andet.

3.7 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.7.1 Alternative løsninger

Udviklinger går i retning af at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er der stilstand, og

dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

3.7.2 0-alternativ

Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede og denne må afvikles.

3.8 DOKUMENTATION

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt.

I vilkårene er der stillet krav om dokumentation for følgende forhold:

- Besætningens størrelse.
- Brug af fytase.
- Korrekt bortskaffelse af farligt affald.
- Det årlige forbrug af el, vand og diesel, med forklaring på evt. udsving m.m.
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, samt frivillige tiltag gennemføres. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at den ansøgte produktion ikke vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår i øvrigt vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.8.1 Beredskabsplan

Der er indsat vilkår om, at der skal forefindes en beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal opbevares således, at der er let adgang til den, samt at alle ansatte er bekendt med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer. En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men det foreslås i Miljøstyrelsens vejledning til husdyrloven, og Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk, men blot en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at Guldborgsund Kommune ALTID skal

orienteres om forureninger og have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljø mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmes, hvornår og hvordan. Et andet væsentligt punkt er et oversigtskort, der viser placering af olietanke, kemikalieoplag, evt. gasflasker/trykbeholder og afløbsforhold. Oversigtskortet skal hænge udendørs, gerne flere steder på bedriften til orientering for Lolland-Falster Brandvæsen. Kortet skal sikre, at Brandvæsenet kan træffe de rigtige beslutninger om evt. nedkøling af trykflasker, afspærring af kloakker, advarsel om giftig røg m.m., selv hvis der ikke er stedkendt personale på bedriften.

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt udkast til bedriftens beredskabsplan. Guldborgsund Kommune vurderer, at udkast til beredskabsplan indeholder de elementer den skal. Beredskabsplanen skal udfyldes med de manglende relevante oplysninger og placeres som nævnt ovenstående.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på bedriften være muligt at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

3.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen. Planen skal indsendes til Guldborgsund Kommune maks. 1 mdr. efter der er truffet beslutning om nedlukning.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til Guldborgsund Kommune. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører – det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter, eller om jorden bortforpagtes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

3.10 HØRINGER

Da der er tale om en afgørelse efter § 12, stk. 3 er afgørelsen ikke omfattet af krav om foroffentlighed.

Udkast i høring

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent. Derudover har det været sendt i høring hos ansøger, ansøgers konsulent og naboer i 3 uger, med høringsfrist d. 4. april 2017.

Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 1.040 meter.

Der er ikke gennemført høring af samtlige ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til ejendommen Høvængevej 10, ud over de ovenfor nævnte, da dette er vurderet at underordnet betydning.

Nabohøringen har givet anledning til enkelte henvendelser. Skriftligt er der kun kommet en positiv tilkendegivelse til projektet.

4 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningsystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte ændring/udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt gener for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området samt i de § 3 områder, der ligger op til udbringningsarealerne, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Guldborgsund kommune har vurderet, at beskyttede naturområder med tilhørende plante- og dyrearter, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af ændringen/udvidelsen af dyreholdet.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte ændring/udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV. Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

5 BILAG

- Bilag 1: Situationsplan
Bilag 2: Naturvurdering

Bilag 1: Situationsplan

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL § 12 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

HØVÆNGEVEJ 10, 4894 ØSTER ULSLEV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager.....	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur.....	3
1.1.2	Natura 2000-områder.....	7
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	9

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller www.arealinformation.dk. Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

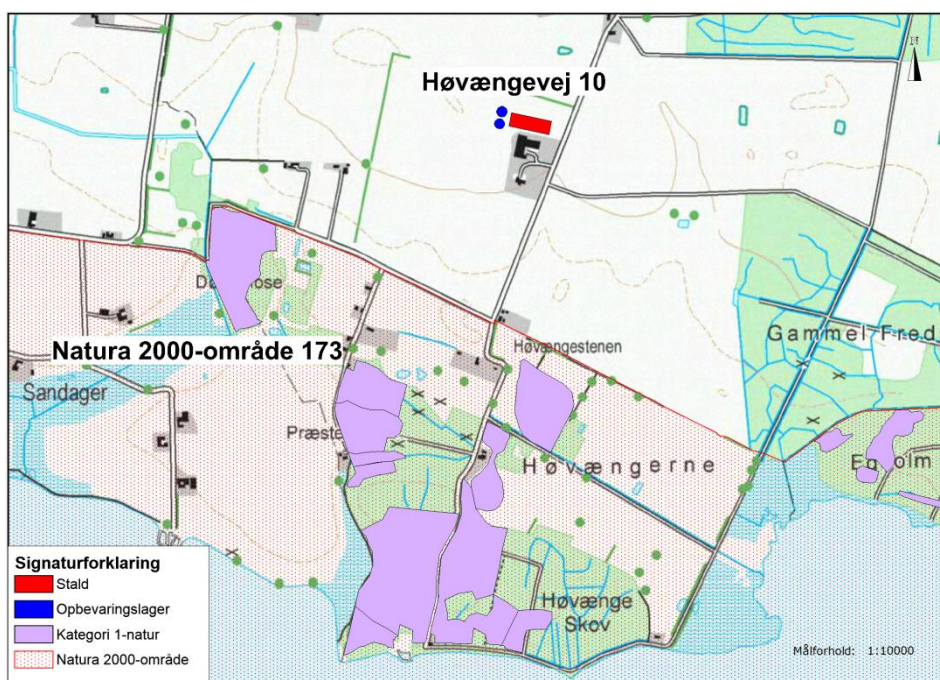
- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1-natur er beliggende i Natura 2000-område 173 Smålandfarvandet og Guldborgsund med kyster, der på dette sted består af habitatområde nr. 152 (Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand) og fuglebeskyttelsesområde nr. 83 (Kyststrækningen ved Hyllekrog-Rødsand), se kort 1. Kategori 1-naturen er henholdsvis en elle- og askeskov (habitatnaturtype 91E0) beliggende 715 m sydvest for stald og lager, et område med bøg på muld (habitatnaturtype 9130) beliggende 795 m sydsydvest for stald og lager og et rigkær (habitatnaturtype 7230) beliggende 670 m syd for stald og lager. Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0,3 kg N/ha på rigkæret. Høvængevej 10 er eneste husdyrbrug.

Kort 1. Beliggenheden af stald og lager i forhold til kategori 1-natur i Natura 2000-område 173.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

Det nærmeste kategori 2-naturområde er Stubberup mose, der ligger 4,5 km øst for stald og lager, se kort 2. Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0,1 kg N/ha for højmosen.

Kort 2. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

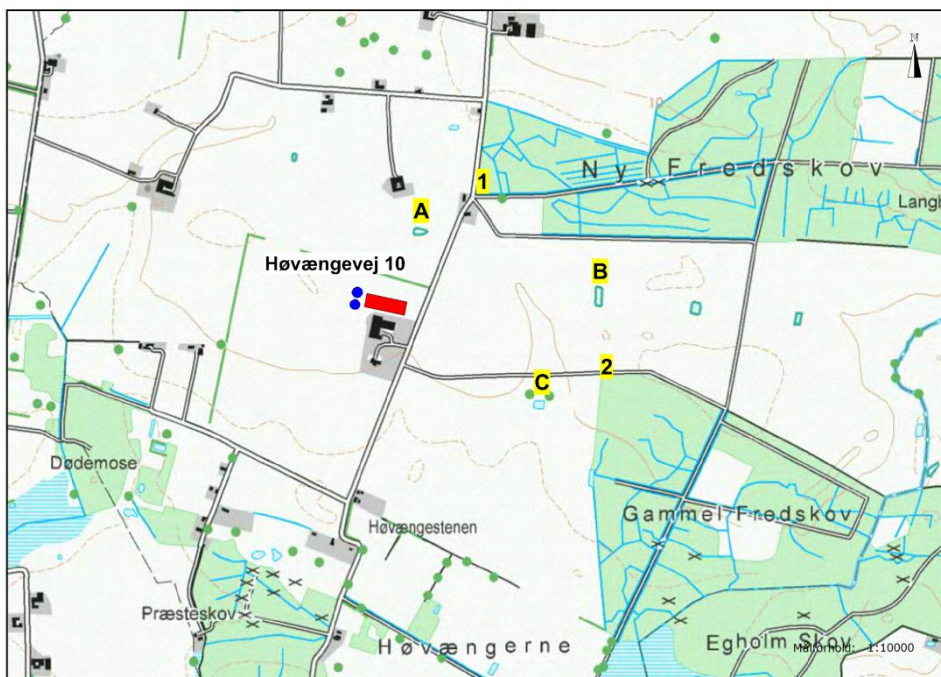
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens" bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12,4 kg N/ha/år i området, hvor Høvængevej 10 ligger jf. "National – Kvælstoftotal afsætning" på Danmarks Miljøportal.

I området omkring stald og lager Høvængevej 10 ligger nogle skove, som er omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Merbelastningen af kvælstof fra Høvængevej 10 er beregnet på kategori 3-naturen i det elektroniske ansøgningssystem.

Kort 3. Beliggenheden af kategori 3-natur (punkt 1 og 2) og beskyttet natur (punkt A, B, C) ved Høvængevej 10.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur og beskyttet natur, som ikke er kategori-natur ved Høvængevej.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter / natur	Beregnet merbelastning
1 Ny Fredskov	Skov	-	- 0,1 kg N/ha
2 Gammel Fredskov	Skov	-	0,0 kg N/ha
A	Vandhul	Bilag IV-padder	-0,2 N/ha
B	Vandhul	Bilag IV-padder	-0,1 N/ha
C	Vandhul	Bilag IV-padder	-0,1 N/ha

De nærmeste kategori 3-naturtyper er de to skove Ny Fredskov og Gammel Fredskov, der ligger henholdsvis 390 m nordøst og 620 m øst for stald og lager. Begge skove er fredskov og består af blandet løv- og nåleskov. Der er ikke kendskab til forekomsten af særligt følsomme eller sjældne arter i de to skove. Skovene vurderes at være ammoniakfølsomme ud fra, at de er angivet som skov på de høje målebordsblade fra perioden ca. 1862-1899. Der har således været skov på arealerne i lang tid. Da den beregnede merbelastning med kvælstof fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg N/ha, er der ikke foretaget besigtigelse af kategori 3-naturområderne.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er nogle næringsrige vandhuller, der ligger henholdsvis 200 m nord (vandhul A) for og 460 m (vandhul C) og 540 m (vandhul B) øst for stald og lager. Vandhullernes beliggenhed fremgår kort 3. Merbelastningen fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg N/ha i vandhullerne, se

yderligere beskrivelse i afsnit 1.1.3. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

Kommunens vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er lavere end det fastlagte beskyttelsesniveau for den totale ammoniaktilførsel til naturområderne, vurderer kommunen, at projektet på Høvængevej 10 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområderne.

Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Høvængevej 10 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

1.1.2 Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Høvængevej 10 er område nr. 173, som på dette sted består af habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 83. Afstanden fra stald og lager ca. 530m til Natura 2000-området, se kort 1.

Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålede plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. basisanalysen for Natura 2000-området). Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udpegningsgrundlag for Habitatområde 152 og Fuglebeskyttelsesområde 83.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152		
Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Næringsrig sø (3150)
	Vadeflade (1140)	Brunvandet sø (3160)
	*Lagune (1150)	Kalkoverdrev (6210)
	Bugt (1160)	*Surt overdrev (6230)
	Rev (1170)	Tidvis våd eng (6410)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	Urtebræmme (6430)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	*Kildevæld (7220)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Rigkær (7230)
	Strandeng (1330)	Bøg på mor (9110)
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)
	Hvid klit (2120)	Bøg på kalk (9150)
	*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)
	Klitlavning (2190)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Kransnålalge sø (3140)	
		* angiver prioriteret naturtype eller art
Arter:	Skævvindesnegl	Gråsåel
	*Eremit	Spættet sæl
	Bredøret flagermus	
	Damflagermus	

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F83		
Kyststrækningen ved Hyllekrog-Rødsand		
Arter:	Skarv (rastende)	Rørhøg
	Rørdrum	Blishøne (rastende)
	Knopsvane (rastende)	Klyde
	Sangsvane (rastende)	Spilletterne
	Sædgås (rastende)	Fjordterne
	Mørkbuget Knortegås (rastende)	Havterne
	Hvinand (rastende)	Dværgterne
	Lille Skallesluger (rastende)	Mosehornugle
	Havørn	

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er habitatnaturtype 7230 rigkær, der er kategori 1-natur. Rigkæret ligger ca. 670 km syd for

stald og lager. Som det fremgår af afsnit 1.1.1 er den totale ammoniakbelastning af rigkæret beregnet til 0,3 kg N/ha. Habitatnaturtypens tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 15-25 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12,4 kg N/ha/år i området, hvor Høvængevej 10 ligger jf. "National – Kvælstoftotal afsætning" på Danmarks Miljøportal.

Et husdyrbrug kan også påvirke de nærliggende havområder ved udledning af nitrat fra udbringningsarealerne. Høvængevej 10 ligger i oplandet til havområdet Rødsand, som indgår i Natura 2000-område 173. Ændringer i husdyrbrugloven betyder, at der 1-8-2017 indføres en generel regulering af udbringningsarealerne, og at arealerne derfor ikke skal indgå i godkendelsen af husdyrbruget. Dette medfører samtidig, at kommunen skal ophøre med at vurdere og træffe afgørelse om arealvilkår fra 2-3-2017. Der er derfor ikke foretaget vurdering af påvirkningerne fra arealerne i nærværende ansøgning på Høvængevej 10.

Kommunens vurdering

Da totalbelastningen på nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur sammen med baggrundsbelastningen ikke overstiger tålegrænsen for naturtypen rigkær, vurderer kommunen, at projektet på Høvængevej 10 ikke i sig selv påvirker naturtypen, og at kravet til naturtypen er overholdt.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Høvængevej 10 beliggende udenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Bilag 1).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødliste- og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af bilag 1.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større

afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Indenfor en afstand af 300 m fra stald og lager er der et vandhul nord for stald og lager – se lokalitet A på kort 3. En beregning af total- og merdepositionen af kvælstof fra den ansøgte produktion viser en merdeposition på -0,2 kg N/ha og en totaldeposition på 4,9 kg N/ha.

I forbindelse med en anden sag på Høvængevej 10 er der foretaget besigtigelse af vandhullet i efteråret 2010. Her konstateredes det, at vandhullet er næringsrigt og omkranset af en tæt beplantning af træer og buske. Det blev vurderet, at vandhullet var egnet yngle- og rasteområde for stor vandsalamander og springfrø. På baggrund af luftfoto fra foråret 2016 vurderes vandhullet fortsat at være muligt yngle- og rasteområde for disse to padder, idet vandhullet er lysåbent og padderne er almindeligt forekommende i området.

Flagermus

Potentielle levesteder for flagermus findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes at omkring 5-6 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (Bilag 1, sidst i dokumentet med beskrivelser af bilag IV-arter).

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager. Ifølge ansøgningen er merbelastningen negativ, hvilket betyder, at der tilføres mindre kvælstof end fra den eksisterende husdyrproduktion. På denne baggrund vurderes det, at vandhullets funktion som yngle- og rastested for bilag IV-padder ikke bliver beskadiget eller ødelagt ved gennemførelse af det ansøgte projekt.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

Bilag 1. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden manglefuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrellflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskrånninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Grønbroget Tudse	<p>Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart".</p> <p>Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærguldsmed	<p>Horreby Lyng og Listrup Lyng.</p>	<p>Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.</p>
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfuelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	<p>Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	<p>Tilgroning, vandstandssænkning.</p>